

TEMA

Opinions lingüístiques

Arreu dels territoris de parla catalana, els debats i els articles d'opinió en premsa escrita han estat constants. Ara, fruit d'una recerca històrica, s'ha fet un important recull dels principals debats i polèmiques que s'han anat publicant tant en mitjans catalans com en premsa escrita en castellà arreu de l'estat.

Llengua, nervi de la identitat

♦ Josep M. Figueres *

La fortaleza d'una identitat rau en la pervivència dels trets específics que la conformen. Pel cas de la comunitat de llengua catalana, el territori que Joan Fuster definia com aquell en dir «Bon dia!» tothom s'entenia, el nervi és la llengua. Aquests 29 i 30 d'abril ha tingut lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres les Jornades

d'Història organitzades per la IB i amb la col·laboració de la UB i la UAB i la participació de nombrosos especialistes.

Hi hem presentat *El debat sobre la llengua catalana als mitjans de comunicació. Articles d'opinió d'un segle i mig de conflicte (1868-2019)*. És l'inici d'una recerca auspiciada per la Direcció General de Normalització Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Cerca i estudi dels principals articles d'opinió sobre la llengua catalana en aquest segle i mig amb textos d'escriptors, periodis-

tes, polítics i eclesiàstics partidaris d'un ús social normal i dels hostils en aquest objectiu. El territori de debat de les idees és el periodisme, quan hi ha llibertat, fet tanmateix no massa habitual el segle XX amb dues dictadures militars que s'han caracteritzat per la persecució al català sense dret a la protesta.

S'han aplegat un miler d'articles amb especial interès per les polèmi-

ques significatives (Almirall/Núñez de Arce, Prat de la Ribera/Clarín, Antoni Rovira i Virgil/articulistes de l'Abc, Maurici Serrahima/Julián Marías i editorials dels grans periòdics: *El Imparcial*, *La Vanguardia Española*, *Abc* o *Diari Català*, *La Publicitat*, *Ara*, *Avui*... com a

exponents d'un debat constant. Els grans escriptors –J. Maragall, J. Carner, M. de Unamuno...–, publicistes –Galinsoga...–, erudits –R. Menéndez Pidal–, filòlegs –Aina Moll, A. M. Badia Margarit, Joan Solà...– representen l'articulística de combat i de defensa. Treball singular que ofereix la visió d'una reivindicació, malauradament, constant.

* Universitat Autònoma de Barcelona

TEMA

Campanya per la igualtat

'Mallorca té nom de dona' és una campanya iniciada per la Direcció Insular d'Igualtat, pertanyent al Departament de Participació Ciutadana i Presidència del Consell de Mallorca, que pretén donar a conèixer les diverses dones que deixaren una important petjada a la història de l'illa.

Mallorca té nom de dona

♦ Marina Castillo Fuentesal *

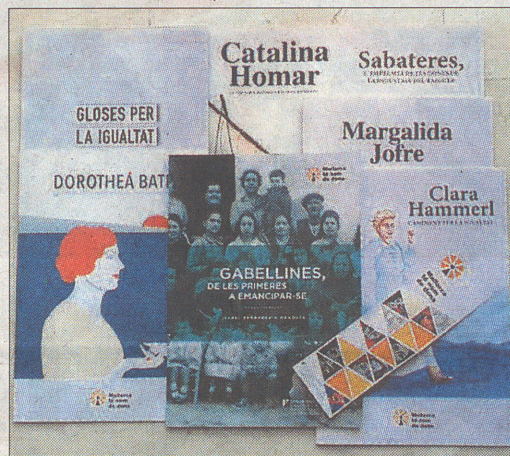

La Direcció Insular d'Igualtat va tenir la iniciativa de treure de l'oblit i el desconeixement totes aquelles dones vinculades a Mallorca que varen realitzar nombroses aportacions dins la història de l'illa.

La intenció de la campanya és ajudar a que els diferents municipis de Mallorca puguin col·laborar en aquesta feina: assignant noms de

dona als diferents carrers i contribuint a crear materials divulgatius per fer conèixer les històries d'aquestes senyores.

Com a resultat d'aquesta idea, s'han publicat diferents còmics que narren les vivències d'aquestes dones importants, baix els títols de: *Clara Hammerl, caminant per la igualtat*; *Gabellines, de les primeres a emancipar-se*; *Margalida Jofre, la dona que va rompre barreres*; *Dorothea Bate, la caçadora de fòssils que va descobrir el Myotragus Balearicus*; *Catalina Homar, la veritable història d'una dona d'empena* i *Sabateres, l'empena de*

llorca baix assessorament històric, es presenten en format còmic –exceptuant Gabellines realitzada per Isabel Peñarrubia Marqués, la qual està duta a terme baix un format més bé biogràfic– i mostren una petita introducció i contextualització realitzada per part de: Nina Parrón Mate i Jesús J. Jurado Seguí, amb la intenció de presentar el personatge històric corresponent.

Totes aquestes obres mencionades i algunes ampliacions informatives, les quals poden ser útils com a material didàctic, es troben penjades a la pàgina web del Consell de Mallorca, baix el títol: *Mallorca té nom de dona* (<https://web.conselldemallorca.cat/mallorca-te-nom-de-dona>).

* Graduada en Història, UIB

TEMA

Aportació des de la història de la música

Els autors del present article son també encarregats de fer una edició del cicle de conferències que el compositor Baltasar Samper feu l'any 1935 a la ciutat comtal. El llibre fou presentat el passat dia 7 en el marc de la Fira del Llibre de Palma.

Música de Jazz

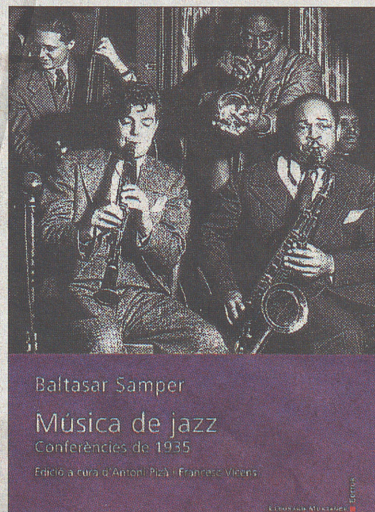
♦ Antoni Pizà i Francesc Vicens *

Música de jazz' és el títol de les conferències que el musicòleg i compositor Baltasar Samper (Palma, 1888 – Ciutat de Mèxic, 1966) va impartir a Barcelona l'any 1935 i que ara, Leonard Muntaner Editor publica en una edició a cura d'Antoni Pizà i Francesc Vicens.

Samper va destacar per les seves

inquietuds cosmopolites i ambicions de modernitat. És l'home que beu del folklore per inspirar la seva obra simfònica *Ritual de pagesia*. Igual que al seu moment ho feren Bartók o Kodály (i abans Debussy i Ravel) Samper posa la mirada atenta a les 'altres músiques': en les tonades de feina, el cante jondo i també en el jazz. D'aquest últim gènere s'insuirà a partir dels llibres d'Hugues Panassié, aleshores l'eminència en els estudis de jazz. D'aquí que el músic mallorquí prepari tot un seguit de lliçons sobre els estils del jazz –el swing i el hot–

per a l'elit cultural barcelonina. Samper va impartir les conferències de jazz en els cicles organitzats per dues grans institucions cíviques i culturals: l'Ateneu Polytechnicum i Discòfils, Associació Pro-Música. Entre els assistents a les conferèn-

cies és molt probable que hi hagués músics i compositors com ara Robert Gerhard, Josep Palau o els musicòlegs Adolfo Salazar o Higiní Anglès pel fet que tots ells participaven de les activitats d'ambdues institucions.

Aquests escrits, que es complementen amb una altra conferència sobre Ravel i les traduccions al català d'uns poemes de Shakespeare (que no s'inclouen al llibre), ajuden a completar el fascinant perfil del compositor alhora que retraten la metròpoli moderna, oberta als nous batecs musicals, que era a començament de segle XX la ciutat de Barcelona. Samper es revela en aquests textos com un artista d'incansable curiositat per la cultura en general i especialment per la tecnologia, la música enregistrada i les novetats artístiques i socials, com ara el jazz o el cinema.

* Musicòlegs